



Plak asseblief die
strepieskode-etiket hier

PUNTE-
TOTAAL

--

INTERNASIONALE SEKONDÊRE SERTIFIKAAT-EKSAMEN
NOVEMBER 2023

REKENINGKUNDE: VRAESTEL I

EKSAMENNOMMER

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Tyd: 2 uur

200 punte

LEES ASSEBLIEF DIE VOLGENDE INSTRUKSIES NOUKEURIG DEUR

1. Hierdie vraestel bestaan uit 13 bladsye, 'n Inligtingsboekie van 8 bladsye (i–viii) en 'n Formuleblad van 1 bladsy (i). Maak asseblief seker dat jou vraestel volledig is.
2. Lees die vrae noukeurig deur.
3. **Beantwoord AL die vrae op die vraestel en dien dit aan die einde van die eksamen in. Onthou om jou eksamennommer neer te skryf in die spasie wat hierbo voorsien word.**
4. Dit is in jou eie belang om leesbaar te skryf en jou werk netjies aan te bied.
5. Jy mag **nie** rooi of groen ink gebruik nie. **Jy mag 'n potlood gebruik, maar gebruik asseblief 'n sagte, donker potlood.**
6. Alle berekeninge moet tot twee desimale plekke afgerond word.
7. Die puntetoekenning en die toepaslike tyd wat vir elke vraag geneem moet word, is soos volg:

	Moontlike punte	Werklike punte	Nasiener se handtekening	Moderator se handtekening
Vraag 1: Vervaardiging (23 minute)	38			
Vraag 2: Kontantvloei-state (38 minute)	64			
Vraag 3: Maatskappy finansiële state (41 minute)	68			
Vraag 4: Voorraad (18 minute)	30			
TOTAAL	200			

VRAAG 1 VERVAARDIGING**(38 punte, 23 minute)**

Verwys na die inligting aangaande Tanatswa Bandevervaardigers.

- 1.1 Voltooi die volgende aantekeninge by die Produksiekostestaat soos dit op 30 September 2023 sou verskyn:

1.1.1 Direkte materiaalkoste.

Beginvoorraad	
Aankope (212 000	
Vraggeld op aankope (21 200	
Invoerbelasting	
Eindvoorraad (25 179	
Grondstowwe aan die fabriek uitgereik	

(9)

1.1.2 Direkte arbeidskoste.

Produksielone (423 400	
WVF-bydrae (	

(6)

1.1.3 Koste van klaarprodukte verkoop/Klaarprodukte.

Beginvoorraad klaarprodukte	110 550
Koste van produksie van klaarprodukte	
Eindvoorraad klaarprodukte	
Koste van verkope	

(4)

1.2 Bereken die fabrieksbokoste.

Verbruiksgoedere (1 749	
Water en elektrisiteit (138 840	
Diverse fabrieksuitgawes	89 910

(6)

1.3 Voltooi die Produksiekostestaats vir die jaar geëindig 30 September 2023.

	Aant.	Bedrag
Direkte/Primêre koste		
Direkte materiaalkoste		
Direkte arbeidskoste		
Fabrieksbokoste		
Totale vervaardigingskoste		
Goedere-in-bewerking aan die begin van die jaar		30 000
Goedere-in-bewerking aan die einde van die jaar (balanseersyfer)		
Koste van produksie van klaarprodukte		

(6)

1.4 1.4.1 Bereken die getal eenhede wat Tanatswa Bandevervaardigers moet produseer en verkoop om gelyk te breek. (Neem aan dat alle fabrieksbokoste en administrasiekoste vaste koste is en dat ander koste veranderlik is.) Toon jou berekening en rond af tot die naaste eenheid.

--

(3)

1.4.2 Gee 'n moontlike rede vir die verandering in die eenheidskoste van direkte materiaal en arbeid.

Direkte materiaal	Direkte arbeid
•	•

(2)

1.4.3 Hoeveel eenhede is gedurende die 2023 finansiële jaar verkoop?

--

(2)

VRAAG 2 KONTANTVLOEISTATE

(64 punte, 38 minute)

Verwys na die inligting aangaande Siyabonga Bpk.

2.1 Voltooi die volgende aantekeninge by die Staat van Finansiële Posisie vir die jaar geëindig 31 Oktober 2023.

2.1.1 GEWONE AANDELEKAPITAAL	
GEMAGTIG	
1 000 000 gewone aandele	
UITGEREIK	
480 000 gewone aandele uitgereik aan begin van finansiële jaar	600 000
..... aandele teruggekoop (gemiddelde prys R.....)	
..... gewone aandele uitgereik aan einde van finansiële jaar	1 315 000

(5)

2.1.2	BEHOUE INKOMSTE	
	Behoue inkomste aan die begin van die jaar	2 786 200
	Netto wins na belasting vir die jaar	
	Dividende op gewone aandele	
	Behoue inkomste aan die einde van die jaar	2 400 700

(6)

Berekening: Terugkoop van aandele (gemiddelde aandeleprijs)

2.2 Voltooi die volgende afdelings van die Kontantvloeistaat vir die jaar geëindig 31 Oktober 2023. Toon ondersteunende berekeninge tussen hakies.

	Aant.	Moenie bereken nie
Kontantvloei uit bedryfsaktiwiteite		
Kontant uit bedrywighede gegenereer		
Kontantvloei uit beleggingsaktiwiteite		Moenie bereken nie
Aankope van vaste/tasbare bates		
Berekening van vaste/tasbare bates gedurende die jaar gekoop:		
Kontantvloei uit finansieringsaktiwiteite		Moenie bereken nie
Terugkoop van aandele (		
Terugbetaling van verband (		

(18)

2.3 Voltooi die volgende aantekeninge by die Kontantvloeistaat vir die jaar geëindig 31 Oktober 2023:

2.3.1 Versoening tussen wins voor belasting en kontant uit bedrywighede gegenereer

Netto wins voor belasting	544 000
Aansuiwerings ten opsigte van:	Moenie bereken nie
Rente-uitgawe (rente op verband)	
Berekening van rente op verband:	
Bedryfswins voor veranderinge in bedryfskapitaal	
Veranderinge in bedryfskapitaal:	
Toename in voorraad (	
Afname in ontvangbare rekeninge (	
Toename in bedrae betaalbaar (	
Kontant uit bedrywighede gegenereer	

(20)

2.3.2 Dividende betaal

Bedrag verskuldig aan die einde van die vorige jaar	
Dividende betaal en aanbeveel	
Bedrag verskuldig aan die einde van die huidige jaar	
Bedrag betaal	

(3)

2.3.3 Belasting betaal

Bedrag verskuldig aan die einde van die vorige jaar	
Staat van Omvattende Inkomste-bedrag	
Bedrag verskuldig aan die einde van die huidige jaar	
Bedrag betaal	

(4)

2.3.4 Kontant en kontantekwivalente

	2023	2022
Kontant en kontantekwivalente		
Bankoortrekking		
	Moenie bereken nie	Moenie bereken nie

(4)

- 2.4 Jou ouditeursfirma, Njabulo and Associates, is onlangs as die ouditeure van Siyabonga Bpk aangestel. Jy is die eksterne auditbestuurder vir die finansiële jaar eindigende 31 Oktober 2023.

2.4.1 Verskaf TWEE auditprosedures wat jy sal uitvoer om die bestaan van voertuie in Siyabonga Bpk te verifieer.

•	
•	

(4)

VRAAG 3 MAATSKAPPY FINANSIËLE STATE**(68 punte, 41 minute)**

Verwys na die inligting aangaande Chimamanda Bpk.
Toon ondersteunende berekeninge tussen hakies.

- 3.1 Voltooi die uittreksel uit die **Staat van Omvattende Inkomste (Inkomstestaat)** vir die jaar geëindig 31 Oktober 2023. Maak seker dat jy enige bykomende inligting en aansuiwerings insluit.

	Aant.	
Verkope (		
Koste van verkope		
Bruto wins		
Ander bedryfsinkomste		
Huurinkomste (714 000		
Kommissie-inkomste		
Bruto bedryfsinkomste		
Bedryfsuitgawes		
Skryfbehoeftes (56 990		
Oninbare skuld (6 535		
Voorsiening vir oninbare skuld-aansuiwering		
Telefoon (203 620		
Direkteursgelde (1 200 000		
Ouditgelde (653 500		
Herstelwerk (69 125		
Waardevermindering		
Salarisse en lone		988 800
Bedryfswins/(-verlies)		

(46)

Berekening van huurinkomste (toon ondersteunende berekeninge):

Berekening van waardevermindering (toon ondersteunende berekeninge):

Waardevermindering op voertuie:

Verkoop (ongeluk):

Oud:

Waardevermindering op toerusting:

Oud:

Nuut:

Totale waardevermindering:

Berekening van wins/verlies op verkoop van bate (jy mag die Grootboekrekening gebruik om die berekeninge te toon):

3.2 Voltooi die volgende aantekeninge by die Finansiële State vir die jaar geëindig 31 Oktober 2023:

3.2.1 Voorraad

Handelsvoorraad (335 200	
	Moenie bereken nie

(6)

3.2.2 Handels- en ander ontvangbare rekeninge

Netto handelsdebiteure	Moenie bereken nie
Handelsdebiteure (122 750	
Voorsiening vir oninbare skuld (	
SAID: Inkomstebelasting	Moenie bereken nie
	Moenie bereken nie

(8)

3.2.3 Handels- en ander bedrae betaalbaar

Handelskrediteure (1 266 700	
	Moenie bereken nie

(8)

VRAAG 4 VOORRAAD**(30 punte, 18 minute)**

Verwys na die inligting aangaande Makanza Handelaars.
Toon ondersteunende berekeninge tussen hakies.

- 4.1 Bereken die vraggeldbedrag wat gehef word per item ingevoer en herlei dan die waarde tot SA rand.

--

(3)

- 4.2 Bereken die waarde van die eindvoorraad soos op 31 Oktober 2023 volgens die **EIEU**-metode.

(6)

- 4.3 Bereken die Koste van Verkope van die opvoubare droograkke vir die finansiële jaar volgens die EIEU-metode. Die onderneming maak van die periodieke voorraadstelsel gebruik.

--

(6)

- 4.4 4.4.1 Bereken die Brutowinswaarde van die opvoubare droograkke vir die huidige finansiële jaar.

(3)

- 4.4.2 Bereken die winsgrenspersentasie op die kosprys wat vir die 2023 finansiële jaar deur Makanza Handelaars behaal is.

--

(2)

- 4.4.3 Makanza Handelaars het in 2022 met 'n totale waarde van R700 000 vir verkope 'n winsgrens van 40% behaal. Lewer kommentaar op die winsgrenspersentasie wat Makanza Handelaars in die 2023 finansiële jaar behaal het.

(3)

- 4.5 Makanza Handelaars vermoed dat van die handelsvoorraad dalk gesteel is. Verskaf 'n berekening om die bewering óf te bevestig óf te betwis.

--

(3)

- 4.6 Beveel **TWEE** interne beheermaatreëls aan wat Makanza Handelaars moet instel om die moontlikheid van diefstal van handelsvoorraad in die onderneming te minimaliseer. Beheermaatreëls moenie geslotekringtelevisie- (CCTV-) kameras insluit nie, aangesien die onderneming reeds kameras geïnstalleer het.

(4)

30

Totaal: 200 punte